

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2762/2023
15.05.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Кекрез, председника већа, Весне Станковић, Радославе Мађаров, Бранке Дражић и Драгане Бољевић, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Никша Релјић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство одбране из Београда, чији је заступник Војно правобранилаштво из Београда, ради исплате, одлучујући о ревизији тужене, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 896/23 од 15.03.2023. године, у седници већа одржаној 15.05.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији тужене, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 896/23 од 15.03.2023. године, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 896/23 од 15.03.2023. године и пресуда Првог основног суда у Београду П1 1600/21 од 24.11.2022. године у ставу другом и четвртом изреке, тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужиоца да се обавезе тужена да исплати тужиоцу и то:

- за фебруар 2018. године, износ од 8.089,76 динара, са законском затезном каматом од 20.03.2018. године до исплате,
- за март 2018. године, износ од 3.677,16 динара, са законском затезном каматом од 20.04.2018. године до исплате,
- за април 2018. године, износ од 7.704,53 динара, са законском затезном каматом од 20.05.2018. године до исплате,
- за мај 2018. године, износ од 10.551,86 динара, са законском затезном каматом од 20.06.2018. године до исплате,
- за јун 2018. године, износ од 7.704,53 динара, са законском затезном каматом од 20.07.2018. године до исплате,
- за јул 2018. године, износ од 7.354,33 динара, са законском затезном каматом од 20.08.2018. године до исплате,

- за август 2018. године, износ од 3.517,29 динара, са законском затезном каматом од 20.09.2018. године до исплате,
- за септембар 2018. године, износ од 12.134,64 динара, са законском затезном каматом од 20.10.2018. године до исплате,
- за октобар 2018. године, износ од 7.034,57 динара, са законском затезном каматом од 20.11.2018. године до исплате,
- за новембар 2018. године, износ од 11.031,49 динара, са законском затезном каматом од 20.12.2018. године до исплате,
- за децембар 2018. године, износ од 19.261,33 динара, са законском затезном каматом од 20.01.2019. године до исплате,
- за јануар 2019. године, износ од 22.968,54 динара, са законском затезном каматом од 20.02.2019. године до исплате,
- за фебруар 2019. године, износ од 13.206,91 динара, са законском затезном каматом од 20.03.2019. године до исплате,
- за март 2019. године, износ од 16.770,68 динара, са законском затезном каматом од 20.04.2019. године до исплате,
- за мај 2019. године, износ од 34.452,81 динара, са законском затезном каматом од 20.06.2019. године до исплате,
- за јун 2019. године, износ од 4.402,30 динара, са законском затезном каматом од 20.07.2019. године до исплате,
- за јул 2019. године, износ од 30.624,72 динара, са законском затезном каматом од 20.08.2019. године до исплате,
- за август 2019. године, износ од 16.008,38 динара, са законском затезном каматом од 20.09.2019. године до исплате,
- за септембар 2019. године, износ од 29.348,69 динара, са законском затезном каматом од 20.10.2019. године до исплате,
- за октобар 2019. године, износ од 22.968,54 динара, са законском затезном каматом од 20.11.2019. године до исплате,
- за новембар 2019. године, износ од 27.370,49 динара, са законском затезном каматом од 20.12.2019. године до исплате,
- за децембар 2019. године, износ од 26.126,38 динара, са законском затезном каматом од 20.01.2020. године до исплате,
- за јануар 2020. године, износ од 29.193,87 динара, са законском затезном каматом од 20.02.2020. године до исплате,
- за фебруар 2020. године, износ од 14.388,41 динара, са законском затезном каматом од 20.03.2020. године до исплате,
- за март 2020. године, износ од 30.520,87 динара, са законском затезном каматом од 20.04.2020. године до исплате и

захтев тужиоца да се обавезе тужена да исплати тужиоцу на име трошкова парничног поступка износ од 147.294,00 динара.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да исплати туженој на име трошкова парничног поступка износ од 63.000,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема преписа ове пресуде, под претњом принудног извршења.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 1600/21 од 24.11.2022. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован приговор тужене о апсолутној ненадлежности тог суда. Ставом другим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезана тужена да исплати тужиоцу за период од фебруара 2018. године до марта 2020. године, појединачно одређене новчане месечне износе, са законском затезном каматом, ближе одређено овим ставом изреке, односно као у изреци ове пресуде. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца у преосталом делу, да се обавезе тужена да исплати тужиоцу преко износа досуђених ставом првим изреке првостепене пресуде, појединачно одређене новчане месечне износе за период од марта 2017. године до марта 2020. године, са законском затезном каматом, ближе одређено овим ставом изреке. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да исплати тужиоцу на име трошкова парничног поступка износ од 147.294,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 896/23 од 15.03.2023. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П1 1600/21 од 24.11.2022. године у ставу другом и четвртим изреке. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију, као посебну, због погрешне примене материјалног права, у смислу члана 404. Закона о парничном поступку.

Тужилац је благовремено поднео одговор на ревизију.

Одлучујући о дозвољености изјављене ревизије на основу члана 404. став 2. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 18/20), Врховни суд је оценио да су испуњени услови за одлучивање о посебној ревизији тужене, ради уједначавања судске праксе, због чега је одлучено као у ставу првом изреке.

Испитујући правилност побијане пресуде на основу члана 408. ЗПП, Врховни суд је оценио да је ревизија тужене основана.

У проведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у утуженом периоду био у радном односу код тужене и у истом периоду остварио укупно 1136 часова прековременог рада, а према исказу тужиоца, као и прегледа радних сати који нису обрачунати у плату у периоду од марта 2017. године до марта 2020. године, које је тужилац доставио уз тужбу. Решењем Војне поште од 27.02.2019. године, тужиоцу је признато право на исплату додатка за укупно 16 сати прековременог рада остварених у марту 2018. године, решењем од 06.03.2019. године, за укупно 32 сата прековременог рада и то 8 сати остварених у јуну

2018. године, 8 сати остварених у јулу 2018. године и 16 сати остварених у августу 2018. године и решењем од 23.04.2019. године, тужиоцу је признато право на исплату додатка за укупно 8 сати прековременог рада остварених у октобру 2018. године. Према налазу и мишљењу судског вештака економско-финансијске струке утврђена је висина потраживања тужиоца на име увећане зараде, на име остварених часова прековременог рада у две варијанте и то: прва варијанта у укупном износу од 769.405,62 динара за укупно 1596 прековремених сати рада и друга варијанта у укупном износу од 525.735,70 динара за укупно 1080 прековремених сати рада. Тужилац је навео да се није обраћао туженој за исплату прековремених сати.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев тужиоца према висини утврђеној у складу са другом варијантом допунског мишљења судског вештака од 02.09.2022. године, која је урађена на основу података о прековременим сатима рада из тужбеног захтева, односно прегледа радних сати који нису обрачунати у плату у периоду од марта 2017. године до марта 2020. године, који је сачињен и достављен од стране тужиоца уз тужбу, а како је и сам тужилац у свом исказу истакао да је у периоду од марта 2017. године до марта 2020. године, остварио 1136 сати прековремених рада и одбио тужбени захтев тужиоца за исплату накнаде у износу преко досуђеног а опредељеног у складу са првом варијантом допунског мишљења судског вештака. Првостепени суд је обавезао тужену на исплату досуђених износа тужиоцу применом члана 164. Закона о раду, а у вези члана 154, 172. и 185. Закона о облигационим односима, са законском затезном каматом у складу са одредбама члана 277. и 324. став 1. Закона о облигационим односима, а у вези са чланом 2. Закона о затезној камати.

Другостепени суд је одбио жалбу тужене и потврдио првостепену пресуду у усвајајућем делу тужбеног захтева уз закључак да, како је тужилац у утуженом периоду остварио часове прековременог рада, а које му тужена није исплатила у вредностима које су утврђене у налазу и мишљењу судског вештака и до закључења главне расправе пред првостепеним судом тужена није предочила доказе на околност да је тужилац по основу остварених сати прековременог рада користио слободне дане у складу са Правилником о платама професионалних припадника Војске Србије, нити да је извршила прерасподела радног времена, а терет доказивања ових чињеница на туженој, да је првостепени суд правилно обавезао тужену да накнади тужиоцу разлику увећане плате коју потражује у овој парници на основу одговорности тужене за штету коју су проузроковали њени органи применом члана 172. Закона о облигационим односима.

Према оцени Врховног суда, основани су наводи ревизије о погрешној примени материјалног права, због чега су преиначене другостепена и првостепена пресуда у побијаном усвајајућем делу и одбијен тужбени захтев тужиоца.

Рад дужи од пуног радног времена предвиђен је чланом 83. став 1. Закона о Војсци Србије („Службени гласник РС“, број 116/07 ... 94/19), као елеменат посебних услова под којима професионално војно лице (официр, подофицир и професионални војник) врши службу у Војсци Србије, због којих се утврђује коефицијент за обрачун плате који је за 20% до 50% већи од коефицијента утврђеног на основу положаја и чина, а у оквиру

средстава за плате обезбеђених у буџету Републике Србије намењеним за финансирање одбране. Према ставу 2. тог члана, под радом дужим од пуног радног времена из става 1. истог члана сматра се рад у случају предузимања мера приправности, узбуне у јединици, односно установи, за време војних вежби, борбе против елементарних непогода, дежурства или сличних дужности у команди, јединици или установи Војске Србије, као и у приликама које захтевају да се продужи започети рад чије би обустављање или прекидање имало штетне последице за оперативну способност команде, јединице односно установе, или би била нанета материјална штета, или угрожени животи и здравље војних лица и других грађана.

Одредбом члана 15. став 1. Правилника о платама професионалних припадника Војске Србије („Службени војни лист“, број 10 од 20.04.2017. године - пречишћени текст) прописано је да официру, односно подофициру у радном односу на одређено време и професионалном војнику, због посебних услова рада под којима врши службу у Војсци Србије прописаних чланом 83. став 1. и 2. Закона о Војсци Србије, припада коефицијент за посебне услове службе у Војсци Србије у висини 20% од основног коефицијента.

Међутим, одредбом члана 98. Закона о Војсци Србије прописано је да је професионално војно лице дужно да ради дуже од пуног радног времена кад потребе службе то захтевају, уз писани налог надлежног старешине (став 1), с тим што такав прековремени рад не може да траје дуже од осам сати недељно нити дуже од четири сата дневно (став 2), изузев у случајевима предвиђеним у трећем ставу тог члана. Према члану 85. став 1. наведеног закона, професионалном војном лицу увећава се плата за часове ноћног рада, рада у дане празника који су законом одређени као нерадни дани и рада дужег од пуног радног времена, осим рада дужег од пуног радног времена из члана 83. тог закона.

Одредбом члана 35. Правилника о платама професионалних припадника Војске Србије, поред осталог, прописано је: да професионалном припаднику Војске Србије за сваки сат који, по писаном налогу надлежног старешине, ради дуже од пуног радног времена (прековремени рад) припада сат и по слободно (став 1); да се прековремени рад тромесечно прерачунава у слободне сате које професионални припадник Војске Србије мора да искористи најкасније у року од шест месеци од протекла тромесечја у којем их је остварио (став 2); да се изузетно, професионалном припаднику Војске Србије који не може да искористи слободне сате због тога што природа послова радног места захтева тако обиман прековремени рад, може исплатити додатак за сваки сат прековременог рада који износи 26% вредности радног сата плате, уз претходно прибављену сагласност министра одбране (став 3); да професионалном припаднику Војске Србије који прековремено ради у случајевима прописаним чланом 83. став 1. и 2. Закона о Војсци Србије не припада увећање из члана 32. и 33. Правилника (ноћни рад и рад на дане празника који није радни дан) и из става 1. и 3. овог члана (став 4).

Према одредбама чл. 141. и 142. Закон о Војсци Србије, о правима и обавезама професионалних припадника Војске Србије одлучује се у управном поступку. У првом степену, о праву тог лица одлучује старешина команде јединице или војне установе, а о

жалби на решење донето у првом степену одлучује старешина војне јединице или установе који је непосредно претпостављени старешини који је донео ожалбено решење. Против одлуке у другом степену или у случају „ћутања администрације“, странка може да покрене управни спор.

Одредбом члана 52. став 3. Правилника о платама професионалних припадника Војске Србије прописано је да надлежни старешина решењем утврђује и додатке на плату (изузев додатка за ноћни рад и рад у дане празника који нису радни дани, а који се остварује на основу радне листе), накнаду плате (изузев накнаде плате за време одсуства са рада на дан празника који је нерадни дан, а која се остварује на основу радне листе), отпремнини, јубиларној награди.

Према томе, за остваривање права на основу прековременог рада тужиоца било је неопходно обраћање старешини војне јединице ради признавања и конкретизовања тог права, утврђивања права на слободне сате, као правила или права на исплату увећане плате, што је изузетак за који је потребно утврдити испуњеност предвиђених услова: немогућност коришћења слободних сати због обимности прековременог рада и постојања сагласности министра одбране за исплату прековременог рада, а што утврђује надлежни старешина својим решењем донетим по правилима управног поступка, кроз први и други степен одлучивања, а судска контрола таквих одлука је прописана кроз управни спор.

У ситуацији када је тужилац навео да се није обраћао туженој за исплату прековремених сати и из утврђеног чињеничног стања непроиизилази да је тужилац поднео захтев надлежном старешини за признавање слободних сати на име прековременог рада или утврђења права на исплату увећане плате, то нема основа за његово потраживање, применом правила о накнади штете у смислу члана 172. став 1. Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“ бр. 29/78...57/89 и „Службени лист СРЈ“ број 31/93), због незаконитог или неправилног рада државног органа, а који тужиоцу није омогућио коришћење слободних сати признатих правноснажним решењем надлежног старешине, односно није извршио исплату новчаног износа утврђеног таквим решењем.

Из наведених разлога, Врховни суд је применом члана 416. став 1. ЗПП, одлучио као у ставу другом изреке.

Тужена је успела у овом поступку и туженој припадају тражени и опредељени трошкови поступка у укупном износу од 63.000,00 динара, применом члана 153, 154, 162. и 163. ЗПП и члана 107в. став 3. Закона о одбрани („Службени гласник РС“ бр. 116/07...36/18), а који се односе на састав одговора на тужбу и два образложена поднеска у износу од по 9.000,00 динара, састава жалбе и ревизије у износу од по 18.000,00 динара, применом Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката.

Из наведених разлога, Врховни суд је применом члана 165. став 2. ЗПП, одлучио као у ставу трећем изреке.

**Председник већа – судија
Јелица Бојанић Керкез, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић